

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobců **a) Z. B., b) J. B.**, obou zastoupených Mgr. Petrem Nesporým, advokátem se sídlem České Budějovice, Puklicova 52, proti žalovanému **Krajskému úřadu Jihočeského kraje**, se sídlem České Budějovice, U Zimního stadionu 1952/2, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. 10. 2013, č. j. 10 A 86/2013 - 102,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobci **n e m a j í** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím Krajského úřadu Jihočeského kraje (dále též jen „žalovaný“) ze dne 2. 5. 2013, č. j. KUIJK/21596/2013/OREG (dále též jen „rozhodnutí žalovaného“), bylo podle § 90 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), změněno rozhodnutí Magistrátu města České Budějovice, stavebního úřadu (dále též jen „vyvlastňovací úřad“) o odnětí vlastnického práva ze dne 16. 12. 2012, č. j. SU/4036/2012 Tm, a to ve výrocích II. a III.; ve změnou nedotčených částech bylo toto rozhodnutí ve smyslu § 90 odst. 5 správního řádu potvrzeno a odvolání žalobců bylo zamítnuto. Výrokem I. rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu bylo žalobcům podle § 24 odst. 2 písm. a) zákona č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vyvlastnění“), s odkazem na § 170 odst. 1 písm. a) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“) odňato vlastnické právo k pozemkům parc. č. 474/55 (ostatní plocha), parc. č. 486/51 (ostatní plocha) a parc. č. 486/52 (ostatní plocha), vše v katastrálním území Hůry, zapsaným v katastru nemovitostí u Katastrálního úřadu pro Jihočeský kraj, katastrálního pracoviště České Budějovice, a dále ke všem stavbám na výše uvedených pozemcích, které nejsou předmětem evidence v katastru nemovitostí. Vlastnické

právo přešlo tímto rozhodnutím na Českou republiku s právem hospodařit pro Ředitelství silnic a dálnic ČR, s. p. o. (dále též jen „vyvlastnitel“). Dále vyvlastňovací úřad deklaroval, že podle § 6 písm. a) zákona o vyvlastnění vyvlastněním bez dalšího zaniká zástavní právo váznoucí na pozemcích, dosud nesplatná zajištěná pohledávka se stává splatnou a podle § 6 písm. d) citovaného zákona vyvlastněním zaniká věcné břemeno váznoucí na pozemku parc. č. 474/55 v k. ú. Hůry. Výrokem II. odst. 1 prvostupňového rozhodnutí, ve spojení s výrokem rozhodnutí žalovaného, vyvlastňovací úřad podle § 24 odst. 2 písm. c) zákona o vyvlastnění určil výši náhrady pro žalobce na 612 967 Kč a uložil vyvlastniteli povinnost tuto částku složit ve stanovené lhůtě do úschovy Okresního soudu v Českých Budějovicích. Výrokem II. odst. 2 prvostupňového rozhodnutí určil vyvlastňovací úřad rovněž výši náhrady pro oprávněného ze zanikajícího věcného břemene (společnost HVN Logistic, s. r. o.) na 68 654 Kč, kterou mu je vyvlastnitel povinen vyplatit ve stanovené lhůtě. Podle výroku III. prvostupňového rozhodnutí (ve spojení s rozhodnutím žalovaného) byla zástavnímu věřiteli (společnosti GE Money Bank, a. s.) určena část náhrady odpovídající výši dosud neuhrazené zajištěné pohledávky s příslušenstvím. Konečně, výrokem IV. byla vyvlastniteli uložena povinnost zahájit uskutečňování účelu vyvlastnění ve lhůtě 2 let od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

Rozhodnutí žalovaného napadli žalobci žalobou; žalobním petitem navrhovali, aby Krajský soud v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“) rozhodl, že se předmětné pozemky nevyvlastňují. Rozsudkem ze dne 9. 10. 2013, č. j. 10 A 86/2013 - 102 (dále též jen „napadený rozsudek“), byla žaloba zamítnuta.

Jak vyplynulo z odůvodnění tohoto rozsudku, krajský soud především konstatoval, že mezi účastníky řízení není sporu o tom, že „stavba dálnice D3 v úseku 0309/3 Borek – Úsilné“ (dále též jen „stavba dálnice“) je veřejně prospěšnou stavbou dopravní infrastruktury ve smyslu § 170 odst. 1 písm. a) stavebního zákona (takto byla stavba identifikována jak v Zásadách územního rozvoje Jihočeského kraje, tak v územně plánovací dokumentaci obce Hůry), a nic tak nebránilo tomu, aby k dotčeným pozemkům bylo zřízeno předkupní právo ve prospěch státu (§ 101 odst. 1 stavebního zákona). V návaznosti na to pak krajský soud neakceptoval žalobní námitku, že zde existuje rozpor mezi územním rozhodnutím o umístění stavby dálnice ze dne 10. 4. 2007, č. j. SU/9807/2006 Bou, změněným územním rozhodnutím ze dne 7. 1. 2011, č. j. SU/8381/2009 Bou (dále jen „územní rozhodnutí“), a výrokem rozhodnutí o vyvlastnění, neboť parcely č. 486/51 a 486/52 (uvedené ve výroku vyvlastňovacího rozhodnutí) vznikly oddělením z původních parcel č. 486/22 a 486/23, které byly v územním rozhodnutí vyjmenovány. Dodal, že geometrický plán ze dne 9. 12. 2009, č. 708-105/2009 (dále jen „geometrický plán“), na základě kterého tyto nové parcely vznikly, byl vyhotoven pro účely návrhu kupní smlouvy o převodu těchto nově vytvořených pozemků. Jelikož se předmětný geometrický plán v době vydání územního rozhodnutí nepromítl v katastru nemovitostí, nemohl představovat podklad pro územní rozhodnutí.

Krajský soud nepřisvědčil ani tvrzení žalobců, že jim nebyl znám účel vyvlastnění. Odkázal přitom jednak na „Smlouvu o budoucím využití pozemku a jeho vlastnictví v souvislosti se silniční stavbou“ ze dne 9. 8. 2005, v níž se uvádí, že stavbou dálnice budou dotčeny pozemky parc. č. 486/22 a 486/23 v k. ú. Hůry, jednak na sdělení vyvlastňovacího úřadu ze dne 20. 1. 2009 o tom, že se připravuje stavba dálnice, vyhotovuje se aktualizace řešení a začíná probíhat majetkoprávní a veřejnoprávní projednání. Se zřetelem k tomu, že vlastnické právo lze omezit pouze v nejnútější míře pro účely dané stavby, nebylo možné vyvlastnit původní parcely jako celky, ale pouze v nezbytném rozsahu pro stavbu dálnice. Na vyvlastňovacím úřadu ale není, aby se zabýval procesem vyhotovení geometrického plánu; jeho správnost byla ostatně potvrzena příslušným katastrálním úřadem.

pokračování

V další části svého rozsudku se krajský soud zabýval žalobním bodem, jehož podstatou je rozvedení důvodů, pro které žalobci neakceptovali vyvlastnitem učiněný návrh k uzavření kupní smlouvy ze dne 23. 2. 2012. S odkazem na § 3 odst. 2 zákona č. 419/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o urychlení výstavby“) krajský soud uvedl, že jako podmínku pro vyvlastnění je třeba učinit původnímu vlastníku návrh na smluvní získání potřebných práv k pozemku; postačí, je-li vlastníku příslušný návrh doručen, což se v souzené věci stalo. Dohoda mezi vyvlastnitem a žalobci však uzavřena nebyla, a proto bylo možné k vyvlastnění přistoupit. Stran navrhované kupní ceny poukázal krajský soud na to, že tato cena byla stanovena podle posudku znalce Josefa Roučky z 9. 5. 2012. Vyšší cena předmětných pozemků byla zjištěna teprve v průběhu vyvlastňovacího řízení, po vypracování znaleckého posudku Ing. Stanislava Völfla ze dne 18. 7. 2012, a proto se tato vyšší cena do návrhu smlouvy promítnout nemohla. Krajský soud proto dospěl k závěru, že práva žalobců byla ochráněna v průběhu vyvlastňovacího řízení již tím, že vyvlastňovací úřad opatřil znalecký posudek o ceně a vycházel z něj. Krajský soud se rovněž v této souvislosti vyjádřil k návrhu žalobců, aby od nich vyvlastnitel vykoupil celý skladovací areál (jehož části se vyvlastnění dotýká) za cenu 38 milionů Kč. Uvedl, že Ředitelství silnic a dálnic nesmí pořízovat majetek, který není pro účely vyvlastnění nezbytný - nemohlo proto dojít k rozšíření vyvlastnění na celý logistický areál (§ 4 odst. 3 zákona o vyvlastnění).

Co se týče dalšího okruhu žalobních námitek, kterými žalobci poukazují na faktické znemožnění dopravní obslužnosti jimi vlastněného logistického areálu, krajský soud upozornil, že komunikace nacházející se na vyvlastňovaných pozemcích byla zřízena bez stavebního povolení a na silnici první třídy byla napojena bez souhlasu k tomu příslušného silničního správního úřadu. Krajský soud tak ve shodě s žalovaným vyšel z toho, že obslužnost skladovacího areálu byla zajištěna protiprávním způsobem, a proto také bylo nařízeno její odstranění. Nemožnost využití areálu proto není způsobena výstavbou dálnice a žalobci nemohou těžit ze svého dřívějšího protiprávního jednání. Krajský soud uzavřel, že vyvlastněním pozemků v rozsahu 998 m² nebude žalobcům znemožněno logistický areál užívat či činit tak s nepřiměřenými obtížemi, stejně jako nedojde ke znehodnocení jejich majetku jako celku. Dle jeho názoru žalobci v podstatě usilují o náhradu neexistujícího oprávnění a o kompenzaci za vyvlastnění z důvodu, který se samotným vyvlastněním nesouvisí a nemá v něm původ, neboť nevyhovující stav vznikl již před vyvlastněním. V souvislosti s žalobní argumentací, že na (další) místní komunikaci vedoucí k areálu je zakázán průjezd vysokotonážních vozidel, krajský soud poukázal na to, že k tomuto omezení došlo opatřením obecné povahy, vůči kterému se mohli žalobci bránit v řízení, z něhož toto opatření vzešlo.

Dále se krajský soud vyjádřil k námitce, že ve věci rozhodovala neoprávněná úřední osoba. S odkazem na § 14 správního řádu uvedl, že žádný účastník neuplatnil podjatost Mgr. Ing. M. T., ani G. K. či Bc. F. W., a proto nelze této námitce přisvědčit. Žalobcům dal za pravdu pouze v tom, že ve spisu absentuje záznam o změně oprávněné úřední osoby, což sice představuje procesní vadu, avšak nikoli vadu takové intenzity, aby mohla vyvolat nezákonnost správních rozhodnutí.

Jako důvodný nebyl shledán ani žalobní bod o nesprávně vymezeném okruhu účastníků řízení. Uvedl, že v záhlaví rozhodnutí nejsou označeni účastníci řízení, ale jejich zástupci, tj. osoby, kterým je doručováno. Ani v tomto ohledu netrpí vadou žádné ze správních rozhodnutí.

K argumentaci poukazující na rozdílný přístup při vyvlastňování nemovitostí v sousedním areálu společnosti HVN Logistic, s. r. o., krajský soud uvedl, že toto řízení není dosud

pravomocně skončeno (vyvlastnitel podal odvolání), a proto argumentace v něm uvedená není relevantní.

Konečně, k tvrzení žalobců, že správní rozhodnutí neobstojí ani proto, že neobsahují samostatný výrok o jejich žádosti na rozšíření vyvlastnění, krajský soud uvedl, že takto uplatněný žalobní bod překračuje meze původní žaloby, kterou lze rozšiřovat jen ve lhůtě k jejímu podání.

Proti tomuto rozsudku brojí nyní žalobci (dále jen „stěžovatelé“) kasační stížností odkazující se na důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatelé především namítají, že vyvlastňovací úřad při zjišťování skutkové podstaty, z níž při svém rozhodnutí vycházel, porušil zákon a v důsledku toho měl krajský soud správní rozhodnutí zrušit. Toto porušení procesního předpisu má spočívat v tom, že rozhodnutí o vyvlastnění nevydala k tomu oprávněná úřední osoba (§ 15 odst. 2 správního řádu). Ze spisu není patrné, že by vedoucí vyvlastňovacího úřadu G. K., písemně pověřila Mgr. Ing. M. T. k provedení napadeného vyvlastňovacího řízení; o oprávněné úřední osobě tedy nebyl do spisu učiněn žádný záznam. V reakci na argumentaci krajského soudu stěžovatelé připomínají, že ustanovení § 15 odst. 2 správního řádu nijak nesouvisí s podjatostí těchto osob, ale kryje objektivní stav a kvalitativní požadavky na osoby, které úkony ve správním řízení provádějí a bezprostředně se podílejí na výkonu pravomoci správního orgánu. I osoba nepodjatá, která však nesplňuje požadavky podle § 15 odst. 2 správního řádu, nesmí ve správním řízení úkony provádět. Stěžovatelé tedy nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že absence záznamu o tom, kdo je v daném řízení oprávněnou úřední osobou, zůstává bez dopadu na zákonnost napadeného rozhodnutí, a že se tedy k takové vadě nepřihlíží [§ 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.]. Nadto poukazují na rozdílný způsob rozhodování Mgr. Ing. M. T. v přezkoumávané věci a ve věci, která se týká společnosti HVN Logistic s. r. o. V naposledy uvedeném případě jmenovaný pracovník uznal požadavek na připojení areálu na silniční síť za legitimní a rovněž vyhověl žádosti o rozšíření vyvlastnění.

Další vadou řízení před správními orgány je dle názoru stěžovatelů i absence samostatného výroku o návrhu na rozšíření vyvlastnění ve správních rozhodnutích. Stěžovatelé, stejně jako v žalobě, znovu poukazují na skutečnost, že ačkoli opakovaně deklarovali svou vůli, aby bylo vyvlastnění rozšířeno, žalovaný nesprávně konstatoval, že kvalifikovaná žádost podle § 4 odst. 3 zákona o vyvlastnění podána nebyla. Vyvlastňovací úřad a žalovaný však nejenže evidentně posuzovali každý jinou žádost (podání ze dne 29. 10. 2012 oproti podání z 28. 11. 2012), ale zcela ignorovali i další výslovné žádosti stěžovatele (v podání ze dne 19. 6. 2012, v záznamu z jednání ze dne 6. 3. 2012, a v protokolech ze dne 31. 10. 2012 a 1. 5. 2013). Jelikož zákon o vyvlastnění umožňuje, aby žádost o rozšíření vyvlastnění byla podána po celou dobu trvání vyvlastňovacího řízení, považují ji stěžovatelé za včasnou, a kromě toho upozorňují, že výčet způsobů, jakým lze o vyvlastnění rozhodnout, není uzavřený (viz § 24 odst. 3 zákona o vyvlastnění). Dne 1. 5. 2013, kdy stěžovatelé žádost podali, přitom ještě nebylo rozhodnuto ve věci samé, neboť rozhodnutí žalovaného nese datum 2. 5. 2013. Stěžovatelé považují odejmutí vlastnictví a následné rozhodování vyvlastňovacího úřadu o jeho šíři za natolik závažné, že k němu měl vyvlastňovací úřad zaujmout odpovídající postoj nikoli jen v odůvodnění, ale i ve výroku rozhodnutí o vyvlastnění; v tomto směru odkazují stěžovatelé na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 1. 2008, č. j. 2 As 34/2006 - 73 (všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z <http://www.nssoud.cz>).

pokračování

Další stížnostní námitky míří proti procesnímu postupu krajského soudu. Stěžovatelé především nesouhlasí s tím, že se krajský soud odmítl meritorně zabývat námitkou uvedenou v předchozím odstavci s poukazem na její opožděnost. S poukazem na § 104b odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“) vyjadřují přesvědčení, že pokud krajský soud dospěl k závěru, že věc náleží do věcné příslušnosti soudu, který rozhoduje podle zvláštního zákona (tj. s. ř. s.), měl usnesením zastavit řízení a poučit stěžovatele o možnosti podat žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve správním soudnictví; totéž platí i tehdy, dochází-li jen k předání věci jinému senátu téhož soudu (stěžovatelé podali žalobu u Krajského soudu v Českých Budějovicích; žaloba byla přidělena civilnímu oddělení tohoto soudu a následně byla neformálně předána oddělení správního soudnictví, kde byla meritorně projednána – pozn. NSS). Pokud by krajský soud takto postupoval, mohli by stěžovatelé v otevřené lhůtě uvést v nové žalobě další skutečnosti. Chybný procesní postup spočívá podle mínění stěžovatelů také v tom, že krajský soud (jako soud správní – pozn. NSS) teprve při ústním jednání dne 9. 10. 2013 stěžovatele informoval o tom, že není věcně příslušný k přezkumu výroku o náhradě za vyvlastnění [výrok II. prvostupňového rozhodnutí, ve spojení s výrokem a) rozhodnutí žalovaného – pozn. NSS], a tuto žalobu přímo na ústním jednání vyloučil k samostatnému projednání.

Stěžovatelé dále namítají nesprávné posouzení právní otázky soudem, a to konkrétně splnění podmínky zakotvené v § 3 odst. 2 zákona o urychlení výstavby vyvlastnitelem. Ačkoli zákonodárce dikcí uvedeného ustanovení evidentně zamýšlel zvýhodnit vyvlastnitele, zakotvil-li, že postačuje, aby vlastníkům doručil návrh na získání potřebných práv k pozemku nebo stavbě dohodou, trvají stěžovatelé na tom, že nelze ignorovat proceduru smluvní kontraktace a že k výkladu pojmu „*doručení návrhu smlouvy*“ nelze přistupovat tak, že by se mohlo bez dalšího jednat o doručení jakéhokoli návrhu, tj. i návrhu neplatné smlouvy nebo smlouvy uvádějící adresáta v omyl o její podstatné části. Stěžovatelům podle jejich slov jednak žádný kvalifikovaný a určitý návrh kupní smlouvy doručen nebyl, jednak se cítí být uvedeni v omyl tím, že jim byla nabídková cena, převzatá ze znaleckého posudku znalce Josefa Roučky ze dne 9. 5. 2012 ve výši 162 967 Kč, prezentována jako tzv. cena obvyklá. V průběhu vyvlastňovacího řízení však jiný znalec (Ing. Stanislav Vöfl) v posudku ze dne 18. 7. 2012 určil cenu obvyklou na 612 967 Kč. Krajský soud se tedy náležitě nevypořádal s posouzením podmínky stanovené v § 3b odst. 2 zákona o urychlení výstavby, který stanoví, že znalecký posudek, který je podkladem pro navrženou výši kupní ceny v návrhu kupní smlouvy, má stanovit cenu ve výši ceny obvyklé; omezil se pouze na popis vztahu pro věc relevantních zákonných úprav, aniž by reflektoval, že od požadavků občanského zákoníku na náležitosti právních úkonů upustit nelze a že obě normy nelze vykládat izolovaně. Stěžovatelé dodávají, že definici „ceny obvyklé“ upravuje § 2 zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Jelikož posudek znalce Josefa Roučky ze dne 9. 5. 2012 nesplňoval požadavky uvedené v naposledy citovaných ustanoveních, nemohl se stát způsobilým podkladem (a přílohou) návrhu kupní smlouvy.

Nesprávné právní posouzení věci stěžovatelé spojují i s tvrzeným vlivem defektního a stavebním úřadem neodsouhlaseného geometrického plánu na zákonnost rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu. Trvají na tom, že rozhodnutí o vyvlastnění nemá, pokud jde o parcely č. 486/51 a 486/52, oporu v územním rozhodnutí, respektive v jeho změně. Územní rozhodnutí (a ani nové územní rozhodnutí o jeho změně) neobsahují lokalizaci vyvlastňovaného prostoru, a proto z nich stěžovatelé nebyli schopni určit plochy, které mají být předmětem vyvlastnění. Polohové určení pozemků, které se mají vyvlastnit, je přitom důležitou skutečností ve vztahu k podmínce uvedené v § 4 odst. 1 zákona o vyvlastnění, neboť rozsah vyvlastnění musí být od počátku jedinečný a nesmí doznat žádných změn (ani polohových v rámci téhož parcelního čísla). Stěžovatelé proto měli od počátku důvodnou pochybnost o skutečném rozsahu vyvlastnění

a trvají na tom, že na parcelách č. 486/51 a 486/52 v k. ú. Hůry nebyl (a objektivně ani nemohl být znám) účel vyvlastnění. Stěžovatelé dále brojí proti extenzivnímu výkladu zákona krajským soudem, podle něhož mohli stěžovatelé dovést vyvlastňovanou plochu z negociačních aktů vyvlastnítele či vyvlastňovacího úřadu. Obsah územních rozhodnutí nasvědčuje tomu, že vyvlastnitel sám neměl jasno ohledně parcel, ke kterým zamýšlí za účelem výstavby dálnice nabýt vlastnické právo; změna územního rozhodnutí zjevně nastala teprve poté, co byl zpracován geometrický plán, a zároveň poté, co stěžovatelům vyvlastňovací úřad zaslal záborový elaborát č. 12/2009. Pokud se následně o dva roky později parcely č. 486/51 a 486/52 v k. ú. Hůry neobjevily v územním rozhodnutí, stěžovatelé mohli oprávněně nabýt pochybnosti o skutečném rozsahu vyvlastnění. Stěžovatelé zastávají názor, že se pravděpodobně jedná o pochybení vyvlastňovacího úřadu, který příslušný geometrický plán neopatřil souhlasem stavebního úřadu s rozdělením pozemku, jako podmínkou pro jeho pozdější projekci do katastru nemovitostí (§ 82 stavebního zákona). Je sice pravdou, že vyvlastňovací úřad není povinen zabývat se procesem vzniku geometrického plánu, pokud je však s jeho pomocí sledováno oddělení daného pozemku pro účely vyvlastnění, nic mu nebránilo, aby výsledky tohoto procesu převzal do v pořadí druhého územního rozhodnutí nebo do záborového elaborátu. Stěžovatelé však o rozdělení pozemku byli informováni teprve přípisem katastrálního úřadu ze dne 3. 10. 2011, č. j. V-8845/2011.

Další namítané vady napadeného rozsudku, subsumované stěžovateli pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., dopadají na závěry krajského soudu o vlivu vyvlastňovacího rozhodnutí na užívání logistického areálu stěžovatelů. I ona malá část vyvlastňovaného území se kryje se stávající přípojovací komunikací, a tím pádem vyvlastnění stěžovatelům znemožňuje odpovídající přístup k řádně zkolaudovanému areálu. Stěžovatelé v této souvislosti poukazují na skutečnost, že příčinou vybudování této komunikace bylo zrušení komunikace vedoucí z obce Úsilné do obce Hůry (přeložka silnice I/34 České Budějovice – Lišov, 1. a 2. úsek) a opatření obce Hůry – zákaz průjezdu této obce vozidly o hmotnosti více jak 5 t (i přesto, že areál byl, jak stěžovatelé opakovaně uvedli, řádně zkolaudován a z povahy věci tak šlo očekávat, že do těchto objektů budou vícetonažní vozidla jezdit). I přes opakované upozornění na tento problém ze strany stěžovatelů vyvlastnitel tyto skutečnosti a problémy nezohlednil a nevyřešil, ač tak učinit měl a mohl již v připravovaných projektech. Stěžovatelé dále připomínají, že ve správním řízení doložili kladná vyjádření vyvlastnítele i obce Hůry se zřízením přípojovací komunikace na parcele č. 474/55 k silnici č. I/34 (dále též jen „přípojovací komunikace“) a kromě toho obec Hůry tuto komunikaci usnesením zastupitelstva č. 02/02/2013, potvrzeným obecním úřadem obce Hůry, zařadila do pasportu místních komunikací. Řízení o odstranění stavby přípojovací komunikace se nadto dosud nestalo pravomocným (probíhá řízení o jejím dodatečném povolení), a proto z něj krajský soud vůbec neměl vycházet.

Stěžovatelé konečně ve své kasační stížnosti poukazují také na nesrozumitelnost a nedostatek důvodů napadeného rozsudku stran závěru, že vyvlastnitel nemohl nabýt majetek stěžovatelů (tedy logistický areál jako celek) do vlastnictví. Stěžovatelé jsou přesvědčení, že není nic protizákonného na tom, pokud vyvlastnitel vyjma dálnice vlastní i funkčně související budovy (zázemí pro techniku údržby a správu dálnice, sklad posypového materiálu, dopravních značek, atp.), a ani vyvlastnitel, ani krajský soud v konkrétní rovině na žádné takové reprobující ustanovení neodkázali. Ze všech výše uvedených důvodů stěžovatelé navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uznává, že ve spisu chybí záznam o tom, kdo je v daném správním řízení oprávněnou úřední osobou, má však za to, že tato skutečnost byla patrna z úkonů prováděných v řízení, a proto nemá vliv na zákonnost rozhodnutí o vyvlastnění. Stěžovatelé se mýlí, pokud dovozují, že žádost o rozšíření vyvlastnění je přípustná

pokračování

po celou dobu vyvlastňovacího řízení, a s poukazem na § 22 odst. 2 zákona o vyvlastnění a na rozsudek zdejšího soudu ze dne 8. 3. 2006, č. j. 3 As 35/2005 - 63, uvádí, že na tuto žádost naopak dopadá koncentrace řízení. Žalovaný neshledává vadným ani postup krajského soudu, který vyloučil část žaloby k samostatnému projednání a který se odmítl zabývat opožděně uplatněným žalobním bodem. Co se týče námitek směřujících do nesprávného právního posouzení věci, odmítá žalovaný především názor, že návrh smlouvy byl neplatný pro omyl týkající se výše ceny obvyklé. Vyšší obvyklá cena byla zjištěna teprve v průběhu vyvlastňovacího řízení a stěžovatelé do té doby nevyužili (přes opakované výzvy) možnosti zadat zpracování posudku znalci podle vlastního výběru. Žalovaný se rovněž ztotožňuje s pasáží rozsudku krajského soudu týkající tvrzeného rozporu geometrického plánu s územním rozhodnutím. K údajně nedostatečnému posouzení vlivu rozhodnutí o vyvlastnění na užívání logistického areálu, respektive k žádosti o rozšíření vyvlastnění, připomíná žalovaný znovu zásadu koncentrace řízení podle § 22 odst. 2 zákona o vyvlastnění a odkazuje též na § 4 odst. 3 téhož zákona. Je přesvědčen, že rozšíření vyvlastnění podle citovaného ustanovení nelze aplikovat, neboť zbývající pozemky a stavby je možné užívat i bez vyvlastňovaných pozemků. Hájí-li se stěžovatelé tím, že stavební úřad povolil úpravu přípojovací komunikace, zcela odhlíží od absentujícího souhlasu k připojení této komunikace na silnici první třídy. Stejně tak není na místě se odvolávat na územní rozhodnutí nebo na opatření obecné povahy (zákaz průjezdu vozidel nad 5 t hmotnosti obcí Hůry), neboť proti němu měli stěžovatelé využít příslušných opravných prostředků. Relevantní není ani argumentace záznamem přípojovací komunikace do pasportu místních komunikací; nejen proto, že tento zápis má pouze evidenční charakter, **ale zejména** proto, že zápisu do něj podléhají pouze komunikace místní, nikoli účelové; ty existují, pokud splňují znaky uvedené v § 7 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pozemních komunikacích“). Příjezd k areálu stěžovatelů přes pozemky parc. č. 474/141, 474/143 a 474/144 v k. ú. Hůry však nikdy nevedl a v tomto směru je podstatná pouze přípojovací komunikace na parcele č. 474/55 (která představuje provizorní a nelegální sjezd z přívadčce k silnici I/34, situovaný na pozemku parc. č. 397/42 ve vlastnictví České republiky – Ředitelství silnic a dálnic ČR). Bez legalizace tohoto připojení, kterého se ostatně také týká zmiňované řízení o odstranění stavby, nemá jakékoli konstatování existence komunikace na pozemcích parc. č. 474/141, 474/143 a 474/144 v k. ú. Hůry praktický význam. Pro úplnost žalovaný dodává, že řízení o dodatečném povolení stavby pozemní komunikace pro areál HVN Logistic, s. r. o., na pozemcích parc. č. 397/142, 474/55, 474/141, 474/143 a 474/140 v k. ú. Hůry bylo zastaveno pro nedoložení podkladů žádosti, konkrétně souhlasu vlastníka pozemku parc. č. 397/42 (České republiky – Ředitelství silnic a dálnic ČR) se stavbou; toto rozhodnutí potvrdil i odvolací správní orgán. Předmětná stavba navíc zasahuje do ochranného silničního pásma a nachází se na území dotčeném územním opatřením o stavební uzávěře vydaným radou Jihočeského kraje dne 18. 7. 2013, č. j. KUJCK 39747/2013/OREG-21. Lze tak uzavřít, že nemožnost využití areálu evidentně nastala v důsledku opatření obecné povahy, nikoli v důsledku vyvlastnění. Taktéž námitky poukazující na nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku žalovaný označuje za neopodstatněné. Ze všech uvedených důvodů navrhuje, aby byla kasační stížnost zamítnuta.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z ustanovení § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelé se v kasační stížnosti dovolávají mj. důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tedy nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku, spočívající v nedostatku

jeho důvodů, a také existence jiných vad řízení před soudem, které mohly mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Z povahy věci je nutno vypořádat nejprve tuto skupinu kasačních námitek, neboť zpravidla teprve poté, dospěje-li kasační soud k závěru, že napadené rozhodnutí přezkoumatelné je, se může zabývat dalšími stížnostními námitkami (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 8. 3. 2005, č. j. 3 As 6/2004 - 105, publikovaný pod č. 617/2005 Sb. NSS). Nepřezkoumatelnost má dopadat na žalobní bod (IV.), jímž stěžovatelé brojili proti tvrzení žalovaného, že nabídku na odkoupení celého logistického areálu budoucí vyvlastnitel oprávněně nemohl od stěžovatelů přijmout. Krajský soud údajně strohé zdůvodnění žalovaného nejenže akceptoval jako dostatečné, ale dokonce je i aproboval; podobně jako žalovaný však neodkázal na konkrétní ustanovení právního předpisu, které by bránilo tomu, aby vyvlastnitel od stěžovatelů odkoupil logistický areál celý.

Nejvyšší správní soud se problematikou nepřezkoumatelnosti soudního rozhodnutí zabýval v řadě svých dřívějších rozhodnutí (například rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005 - 245, či ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007 - 64). Co se týče nepřezkoumatelnosti rozhodnutí pro nedostatek důvodů, dle judikatury jde o případy nedostatku skutkových důvodů, o něž se má rozhodnutí opírat. Bude se typicky jednat o situace, kdy soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem, anebo kdy není zřejmé, zda byly vůbec nějaké důkazy v řízení provedeny.

Pokud jde konkrétně o způsob vypořádání čl. IV. žaloby, v něm bylo (kromě opětovné zmínky o tom, že stěžovatelé vyvlastniteli opakovaně nabízeli k odkoupení celý logistický areál) namítáno, že se správní orgány obou stupňů vůbec nezajímaly o to, zda by logistický areál byl pro vyvlastnitel využitelný, ač se tím podle názoru stěžovatelů zabývat měly. Podstatou tohoto žalobního bodu tedy byla nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného, které stěžovatelům údajně nepodalo jasnou a jednoznačnou odpověď na otázku, proč vyvlastnitel nemohl akceptovat jejich návrh na odkup logistického areálu jako celku a proč nemohlo být vyvlastnění rozšířeno na všechny pozemky, na nichž areál stěžovatelů stojí. Z celkového obsahu žaloby je pak zřejmé, že stěžovatelé sice uváděli řadu protiargumentů proti závěru žalovaného, že vyvlastněním nedojde k omezení možnosti užívat (jiné) pozemky stěžovatelů, tedy logistický areál jako celek (touto otázkou se posléze krajský soud v podrobnostech zabýval a na podkladě totožné kasační námítky se jí v další části tohoto rozsudku bude zabývat i soud zdejší), nijak konkrétněji však v žalobě nepolemizovali se žalovaným a vyvlastňovacím úřadem, pokud jde o jejich výchozí úvahu, že kritérium potenciální využitelnosti dotčených pozemků pro vyvlastnitel není při rozhodování o rozšíření vyvlastnění relevantní.

Pokud tedy krajskému soudu (správně) ze žaloby vyplynulo, že spornou otázkou je toliko splnění požadavku na dostatečně precizní a srozumitelné odůvodnění druhostupňového rozhodnutí žalovaným, logicky se soustředil pouze na to, zda k problematice odkupu celého areálu či k rozšíření vyvlastnění zaujal žalovaný vůbec nějaké stanovisko, a pokud ano, zda z něj jsou patrné důvody a měřítko, která při svém rozhodování vzal v úvahu. Takto koncipovaná žalobní námitka tedy ustala na pouhé výtce, že žalovaný nevěnoval argumentům stěžovatelů dostatečnou pozornost, nicméně do věcného posouzení nemířila. Nezakládala proto krajskému soudu povinnost zabývat se rovněž správností závěrů, že logistický areál jako celek pro vyvlastnitel využitelný není a že případná využitelnost pozemků, na něž má být vyvlastnění rozšířeno, nehraje při rozhodování podle § 4 odst. 3 zákona o vyvlastnění roli.

pokračování

Vyplývalo-li tedy krajskému soudu z kontraktačního procesu mezi stěžovateli a budoucím vyvlastnitelem, že „*shoda mezi účastníky nenastala*“ (strana pátá, odstavec čtvrtý odůvodnění rozsudku), neboť budoucí vyvlastnitel neshledal, že by pro něj logistický areál představoval využitelný majetek, a spokojil-li se krajský soud se závěrem žalovaného, že pouze proto, že by snad logistický areál mohl v budoucnu vyvlastniteli sloužit například pro potřeby provozu dálnice, nelze návrhu na rozšíření vyvlastnění vyhovět, neboť podle § 4 odst. 3 zákona o vyvlastnění tak může být postupováno pouze tehdy, není-li jiný pozemek, stavbu nebo její část užívat bez vyvlastňovaného pozemku, neznamená to, že žalobní námitku nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného nevyvořil řádně. Svůj postoj k ní sice krajský soud demonstroval mj. i poněkud neobratným parafrázováním závěrů přijatých správními orgány („*Jestliže Ředitelství silnic a dálnic nesmí pořizovat majetek, který pro svou činnost nepotřebuje, pak řešení navrhané žalobci spočívající v odkoupení celého areálu za částku 38 000 000 Kč nepředstavuje zákonu odpovídající řešení, jestliže pro výstavbu dálnice v daném úseku je zapotřebí pouhých 998 m² pozemků vlastněných žalobci.*“ – strana sedmá odstavec čtvrtý rozsudku), nicméně podstatné je, že z rozsudku jako celku bez pochybností vyplývá odpověď na podstatu žalobní námitky uvedené v čl. IV žaloby, tedy to, že se oba správní orgány návrhem na odkup celého areálu, respektive návrhem na rozšíření vyvlastnění zabývaly v míře, kterou krajský soud považuje za dostatečnou, a proto o nepřezkoumatelnosti správních rozhodnutí být řeč nemůže. Na tom nic nemění ani fakt, že ve výše zvýrazněné formulaci chybí odkaz na konkrétní ustanovení právního předpisu; z celkového kontextu rozsudku a obou správních rozhodnutí je zřejmé, že právním předpisem, z něhož úvahy krajského soudu vyvěrají, je ustanovení § 4 odst. 3 zákona o vyvlastnění.

Stěžovatelé dále namítají, že krajský soud svůj rozsudek zatížil i jinou vadou řízení podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Poukazují především na údajně chybný postup občanskoprávního senátu krajského soudu (kterému byla žaloba původně přidělena), který nepostupoval podle § 104b odst. 1 o. s. ř., tj. nezastavil řízení o žalobě poté, co zjistil, že věc náleží do věcné příslušnosti soudu, který rozhoduje podle zvláštního zákona (s. ř. s.), ale věc pouze neformálně předal senátu téhož soudu, který rozhoduje ve věcech správního soudnictví. Stěžovatelé se domnívají, že v důsledku tohoto postupu byli zbaveni možnosti plně realizovat svou procesní obranu, zejména doplnit (v otevřené lhůtě) do žaloby další žalobní body (mj. i žalobní bod o absenci výroku o jejich návrhu na rozšíření vyvlastnění ve vyvlastňovacím rozhodnutí – o tom viz dále).

K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že ze soudního spisu vyplývá, že stěžovatelé podali dne 4. 6. 2013 k poštovní přepravě žalobu ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích. Tato žaloba byla, snad s ohledem na formulaci jejího petitu, v němž stěžovatelé požadovali nikoli kasaci rozhodnutí žalovaného pro nezákonnost, ale jeho změnu, přidělena občanskoprávnímu senátu tohoto soudu. Poté, co pověřený soudce zjistil, že výrok o vyvlastnění pozemků lze přezkoumat toliko v řízení před správním soudem, v procesním režimu s. ř. s., nikoli v občanském soudním řízení, postoupil věc přímo a neformálně správnímu senátu Krajského soudu v Českých Budějovicích, a to přípisem ze dne 17. 7. 2013, č. j. 11 C 57/2013 - 63.

Nejvyšší správní soud nemá vůči uvedenému postupu žádných výhrad, neboť krajský soud postupoval v intencích usnesení zvláštního senátu zřízeného dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ze dne 21. 5. 2008, č. j. Konf 34/2007 - 15, a na toto usnesení v přípisu ze dne 17. 7. 2013 dokonce výslovně odkázal. Zvláštní senát v citovaném usnesení konstatoval, že pokud byl adresátem žaloby soud, který je jak soudem věcně příslušným k projednání žaloby ve správním soudnictví, tak i soudem věcně příslušným k projednání žaloby podle části páté o. s. ř., tedy tentýž soud, má správní senát daného krajského soudu, pokud se domnívá, že předmětná věc náleží civilnímu senátu tohoto soudu, takovou věc bez procesního rozhodování předat přímo podle rozvrhu práce tomuto senátu. Ten pak,

v případě nesouhlasu s takovým předáním, má postupovat podle § 104b odst. 3 o. s. ř. a podat návrh zvláštnímu senátu (srov. k tomu také zrcadlové ustanovení § 46 odst. 4 s. ř. s.). Není přitom pochyb, že uvedený postup platí také v opačném gardu, tedy v situacích, kdy dojde civilní senát k závěru, že věc by měl projednat senát správní, jako tomu bylo ve věci nyní souzené. V obou případech se tedy postup podle ustanovení § 104b odst. 1 o. s. ř., jehož se stěžovatelé dovolávají, nepoužije.

Mají-li stěžovatelé zato, že jim tímto způsobem bylo znemožněno uplatnit nové žalobní body v „otevřené lhůtě“ (čímž mají patrně na mysli lhůtu jednoho měsíce uvedenou v § 72 odst. 3 s. ř. s.), je třeba předně uvést, že smyslem ustanovení § 104b odst. 1 o. s. ř., ve spojení s ustanovením § 72 odst. 3 s. ř. s., je zabránit, aby v případech, v nichž není na první pohled zřejmé nebo je dokonce sporné, zda se jedná o věc svou povahou občanskoprávní či věc správního soudnictví, nepřišel žalobce jen pro nesprávné označení věcně příslušného soudu o možnost podat (po náležitém poučení) svůj návrh k soudu věcně příslušnému. Učiní-li tak ve shora zmíněné měsíční lhůtě, žaloba se považuje za podanou dnem, kdy došla nepřislušnému soudu (zde soudu rozhodujícímu v občanskoprávním řízení). Už tato skutečnost ilustruje, že dodatečná měsíční lhůta není určena k tomu, aby v ní žalobce svou žalobní argumentaci jakkoli rozšiřoval, neboť z hlediska dodržení lhůt k podání žaloby je stále relevantní datum podání této žaloby, byť k soudu věcně nepřislušnému. Mimoto, pokud by zdejší soud na argumentaci stěžovatelů přistoupil, fakticky by ty žalobce, kteří neměli jasno o povaze svého nároku či kteří se při určení věcné příslušnosti soudů odrazili od nesprávných úvah, zvýhodnil oproti žalobcům, kteří v těchto otázkách netápali a byli schopni svůj návrh ihned úspěšně směřovat vůči soudu věcně příslušnému.

V této souvislosti brojí stěžovatelé rovněž proti postupu krajského soudu, který je teprve na ústním jednání dne 9. 10. 2013 informoval o tom, že není věcně příslušný k přezkumu výroku o náhradě za vyvlastnění a tuto žalobu vyloučil k samostatnému projednání. Je na místě zdůraznit, že stěžovatelé v žalobě sice uvádějí, že nabídková cena v návrhu kupní smlouvy byla nepřiměřeně nízká, nicméně proti výši ceny obvyklé, zjištěné v průběhu vyvlastňovacího řízení, nebylo v žalobě namítáno nicého. Jinými slovy, stěžovatelé v žalobním návrhu proti samotné výši náhrady za vyvlastnění tak, jak jim byla přiznána vyvlastňovacím úřadem, nebrojili, a proto, uvedl-li právní zástupce stěžovatelů při jednání, že „*současně požaduje přezkum (...) výroku o náhradě*“, nepochybně se jednalo o návrh nový, překračující meze žaloby ze dne 4. 6. 2013; takový (nový) návrh přirozeně nemohl krajský soud nechat bez reakce. Pokud jde o soudem zvolený postup (vyloučení této části žaloby k samostatnému projednání), nevyhodnotil jej Nejvyšší správní soud jako nepřípustný a procesními normami zapovězený. Tento postup lze nepochybně podřadit pod ustanovení § 39 odst. 1 s. ř. s., dle kterého *směřuje-li jedna žaloba proti více rozhodnutím, může předseda senátu usnesením každé takové rozhodnutí vyloučit k samostatnému projednání, není-li společné řízení možné nebo vhodné*. Za situace, kdy je žalobou napadáno sice jedno rozhodnutí, obsahující ovšem výroky, jejichž přezkum je svěřen dílem správní, dílem civilní justici, jde nepochybně o jediný procesní způsob, jak tento přezkum (v části podléhající režimu občanského soudního řízení) umožnit. Stěžovatelé v kasační stížnosti nadto nikterak nespecifikují, jakým způsobem se uvedený postup odrazil v jejich v hmotných či procesních právech, a ani zdejšímu soudu žádá taková intervence z předloženého spisu nevyplývala.

V kontextu této skupiny kasačních námitek stěžovatelé konečně nesouhlasí s tím, že krajský soud odmítl věcně projednat žalobní námitku, směřující proti absenci výroku vyvlastňovacího rozhodnutí, kterým by byl vypořádán jejich návrh na rozšíření vyvlastnění, a to pro její opožděnost. Krajský soud tento postup odůvodnil tím, že doplnění žaloby, které požadavek samostatného výroku o návrhu na rozšíření vyvlastnění obsahuje, obdržel až po uplynutí lhůty k podání žaloby; ta skončila dne 9. 7. 2013 a od té chvíle již nebylo možné

pokračování

žalobní body rozšiřovat. Nejvyšší správní soud se v tomto směru s krajským soudem shoduje, neboť rozšíření žalobní argumentace po lhůtě k podání žaloby skutečně není přípustné [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s., § 75 odst. 2, věta první s. ř. s.]. Výjimka z tohoto pravidla je však možná, pokud by se jednalo o rozvedení, upřesnění a doplnění stávajících (tj. včas uplatněných) žalobních bodů; o takový případ se však nejedná.

Jak již bylo uvedeno výše, v čl. IV žaloby stěžovatelé poukazovali na nepřezkoumatelnost správních rozhodnutí, neboť správní orgány se údajně dostatečně a přesvědčivě nevyjádřily k jejich námitkám, že vyvlastnitel mohl odkoupit celý logistický areál, respektive že v jeho prospěch mohl být vyvlastněn. V doplnění žaloby ze dne 3. 10. 2013 stěžovatelé mj. uvedli, že v rozhodnutí žalovaného absentoval samostatný výrok o jejich žádosti na rozšíření vyvlastnění, a poukázali na rozdílné posouzení jejich podání (návrhů) správními orgány prvního a druhého stupně. Podstatou čl. IV žaloby je tedy skutečnost, že se žalovaný a vyvlastňovací úřad nijak nevyjádřili k otázkám, které stěžovatelé pokládali z věcného hlediska za zásadní, doplnění žaloby však směřuje proti formálním vadám druhostupňového rozhodnutí, eventuelně proti nesprávnému procesnímu postupu žalovaného, který namísto toho, aby o návrhu na odkoupení celého logistického areálu rozhodl samostatným (zamítavým) výrokem, se problematikou odkupu celého logistického areálu a rozšířením vyvlastnění zabýval fakticky jen v odůvodnění svého rozhodnutí (v němž navíc dospěl k závěru, že stěžovatelé kvalifikovaný návrh podle § 4 odst. 3 zákona o vyvlastnění vůbec nepodalí). Nejvyšší správní soud proto obě námitky vnímá jako na sobě nezávislé a schopné nejen samostatného uplatnění, ale i samostatného projednání, byť se obě dotýkají téže věcné problematiky. Namítaná jiná vada rozsudku krajského soudu proto shledána nebyla, neboť doplnění žaloby ze dne 3. 10. 2013 představuje formulaci nového žalobního bodu, a to v době po uplynutí lhůty pro podání žaloby; šlo tedy o žalobní námitku uplatněnou opožděně.

Obdobně je i zdejšímu soudu zapovězeno věcně reagovat na důvody kasační stížnosti, které nebyly řádně (tedy i včas) uplatněny v řízení před krajským soudem, ač tak žalobci učinit mohli (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Opakují-li tedy stěžovatelé na str. 4 a 5 kasační stížnosti obsah doplnění žaloby, k němuž krajský soud z výše uvedených důvodů nemohl přihlížet, a tedy ani věcně vypořádat v něm obsažené námitky, nemůže tak učinit ani zdejší soud v řízení o kasační stížnosti.

Stěžovatelé v kasační stížnosti dále namítají existenci vady řízení před vyvlastňovacím úřadem, pro kterou měl krajský soud rozhodnutí správního orgánu zrušit [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]; tato vada má spočívat v tom, že ve věci rozhodovaly neoprávněné úřední osoby, respektive že stěžovatelé nebyli seznámeni se jmény všech oprávněných úředních osob, které se na rozhodování podílely, ani se změnami, jimiž byl jejich okruh dotčen. Nejvyšší správní soud dává stěžovatelům plně za pravdu, že podle § 15 odst. 4 správního řádu se o tom, kdo je v dané věci oprávněnou úřední osobou (§ 15 odst. 2 správního řádu připouští, že oprávněných úředních osob může být i více), provede záznam do spisu. Formální náležitosti tohoto záznamu správní řád blíže neupravuje, lze nicméně dovodit, že by ze záznamu měly být patrné údaje uvedené v § 15 odst. 4 větě druhé správního řádu, tedy jméno, příjmení, služební nebo obdobné označení této osoby a údaj o tom, ke kterému organizačnímu útvaru správního orgánu je úřední osoba přiřazena. Kromě toho správní řád umožňuje, aby byl účastník řízení o oprávněných úředních osobách informován i jiným způsobem než prostřednictvím záznamu do spisu: v řízení zahajovaném z moci úřední se jméno, příjmení, funkce nebo služební číslo oprávněné úřední osoby (společně s jejím podpisem) uvádí v oznámení o zahájení správního řízení (§ 46 odst. 1 správního řádu), a tudíž není nutné provádět souběžně záznam do spisu podle § 15 odst. 4 správního řádu (což výslovně potvrdil i zdejší soud ve svém rozsudku ze dne 14. 6. 2012, č. j. 1 As 55/2012 - 32). Údaje podle § 15 odst. 4 věty druhé správního řádu je rovněž

možné účastníku sdělit na požádání; dikce naposledy citovaného ustanovení však nasvědčuje tomu, že sdělení těchto údajů nesnímá ze správního orgánu povinnost paralelně učinit o oprávněných úředních osobách záznam do spisu, respektive sdělit tato jména v oznámení o zahájení řízení *ex officio*.

Z předloženého správního spisu vyplývá, že záznam o oprávněných úředních osobách do spisu proveden nebyl, což ostatně žalovaný ani nepopírá. Stěžovatelé přiléhavě namítají, že v průběhu správního řízení evidentně došlo ke změně oprávněné úřední osoby, avšak ani to nepřímělo vyvlastňovací úřad k tomu, aby do spisu založil alespoň záznam o změně oprávněné úřední osoby. Uvedení jmen osob, které učinily jednotlivý procesní úkon, přitom nelze klást záznamu předvídanému ustanovením § 15 odst. 4 správního řádu na roveň.

Bez ohledu na to Nejvyšší správní soud souhlasí s názorem krajského soudu, že jakkoli je nutno na povinnosti správního orgánu zakotvené v § 15 odst. 4 správního řádu důsledně trvat, případné pochybení, spočívající v nevyhotovení záznamu o oprávněných úředních osobách, případně neúplnost či neaktuálnost v něm uvedených údajů, nemusí mít nutně za následek nezákonnost správního rozhodnutí, neboť ustanovení § 89 odst. 2 správního řádu (i § 96 odst. 2 téhož zákona) i § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s., předpokládají zrušení rozhodnutí správního orgánu jen v případech, kdy dojde k podstatnému porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, kteřé mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. I ve vztahu k povinnosti správního orgánu zakotvené v § 15 odst. 4 správního řádu je tak třeba trvat na tom, že vada řízení musí dosáhnout určité minimální intenzity a být reálně schopná zasáhnout do hmotněprávní sféry účastníků řízení. Pokud lze bez potíží dovodit, že by výrok rozhodnutí byl stejný i za situace, kdyby k vadě řízení vůbec nedošlo, o podstatném porušení ustanovení o řízení hovořit nelze (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 10. 2005, č. j. 6 Ads 57/2004 - 59).

Ve svém závěru, že absentující záznam o oprávněných úředních osobách (a případně jejich změnách) nemohl v souzené věci představovat natolik závažnou vadu, aby byla schopna založit nezákonnost meritorního rozhodnutí, vychází zdejší soud v první řadě z povahy vytykaného procesního deficitu. Neuvedení okruhu oprávněných úředních osob a ani případný podíl jiných osob (pracovníků téhož správního orgánu) na řízení nemůže představovat například nepříslušnost správního orgánu (kteřá by již intenzity procesní vady, která může mít vliv na zákonnost vydaného rozhodnutí, mohla dosáhnout); rozhodnutí by i v takovém případě bylo vydáno orgánem k tomu příslušným. Povinnost deklarovat okruh osob, které jsou oprávněny podílet se na vedení řízení a rozhodování, má ve vztahu k účastníkům řízení význam umožnit jim případně namítnout podjatost takových osob.

Z tohoto pohledu pak nelze přehlédnout, že v průběhu správního řízení stěžovatelé na nedostatek povědomosti o oprávněných úředních osobách (či změnách v jejich okruhu) nepoukazovali; námitka nedodržení postupu podle § 15 odst. 4 správního řádu se poprvé objevuje až v žalobě. Ačkoli stěžovatelé správně odlišují problematiku vědomosti, kdo je ve věci oprávněnou úřední osobou, od problematiky podjatosti úřední osoby, když uvádějí, že § 15 odst. 2 správního řádu nesouvisí s podjatostí oprávněných úředních osob, ale „*krýje objektivní stav a kvalitativní požadavky na osoby, které provádějí úkony ve správním řízení*“, přesto spolu oba procesní instituty úzce souvisejí. Jak již bylo uvedeno, identifikace oprávněných úředních osob je nezbytným krokem před případným vyloučením těchto osob z projednávání a rozhodování věci (respektive ze všech úkonů v řízení, při jejichž provádění by mohly výsledek věci ovlivnit), lze-li mít důvodně za to, že mají s ohledem na svůj poměr k věci, k účastníkům řízení nebo jejich zástupcům takový zájem na výsledku řízení, pro nějž lze pochybovat o jejich

pokračování

nepodjatosti. Až případná podjatost by nepochybně atakovala nezávislost a nestrannost rozhodování.

Zdůrazňují-li však stěžovatelé, že jejich výhrady vůči některé z oprávněných úředních osob nenesou rysy námitek podjatosti ve výše uvedeném smyslu, ale že spočívají pouze v nedůvěře k odborným a profesním předpokladům těchto osob, respektive pochybnostech o konzistentnosti jejich rozhodování, nezbyvá než uvést, že takto pojaté výhrady (i kdyby byly opodstatněné) nemohou být důvodem pro vyloučení úředních osob z projednání a rozhodování věci. Jinými slovy, oprávněná úřední osoba může být vyloučena z projednání a rozhodování věci pouze pro její podjatost, jejíž podstatou je stav, kdy zájem této úřední osoby na výsledku řízení není indiferentní, ale je naopak deformován výrazně pozitivním či negativním vztahem k účastníkům řízení, jejich zástupcům či k projednávané věci. Nedostatek odborných a profesních předpokladů osob podílejících se na řízení a rozhodování nepochybně může být příčinou věcně nesprávného či dokonce nezákonného rozhodnutí, důvodem pro vyloučení těchto osob však sám o sobě není. K odstranění vad rozhodnutí vzniklých takovou nekompetencí jsou určeny opravné prostředky správního řízení či nápravné prostředky dozorcího práva. Lze tedy uzavřít, že vzhledem k charakteru výhrad stěžovatelů k úředním osobám, které se na projednávání a rozhodování věci u vyvlastňovacího úřadu podílely, nemohlo opomenutí procesního postupu podle § 15 odst. 4 správního řádu založit natolik závažnou vadu řízení, aby mohla vyústit v nezákonnost meritorního rozhodnutí.

Jen pro úplnost lze dodat, že rozdělení pravomocí mezi jednotlivé vnitřní součásti správního orgánu je čistě jeho interní záležitostí a v zásadě záleží pouze na jeho interních předpisech či konkrétních pokynech, kdo a v jaké věci bude oprávněnou úřední osobou, pokud tyto otázky neupravuje přímo zákon, jako je tomu například u řízení o rozkladu. Hovoří-li tedy § 15 odst. 2 správního řádu o *úředních osobách oprávněných podle vnitřních předpisů*, fakticky to neznamená, že by vnitřní předpis naprosto striktně stanovil, které konkrétní osoby jsou v konkrétních věcech *oprávněnými úředními osobami*, ale je třeba mu rozumět tak, že úředním osobám jsou na základě vnitřních předpisů přidělovány jednotlivé věci vedoucími zaměstnanci dané agendy, kteří dokonce mohou v některých případech toto oprávnění dále delegovat na své podřízené zaměstnance.

Poté, co bylo najisto postaveno, že rozsudek krajského soudu netrpí některou z vad uvedených v § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., může Nejvyšší správní soud přistoupit k vypořádání námitek nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Tato nezákonnost má v první řadě dopadat na výklad ustanovení § 3 odst. 2 zákona o urychlení výstavby tak, jak byl zaujat správními orgány a krajským soudem, a na závěr z něj vyplývající, že v souzené věci byla splněna podmínka přípustnosti vyvlastnění pro nemožnost získání potřebných práv k pozemku dohodou.

Nejvyšší správní soud nejprve v obecné rovině uvádí, že podle důvodové zprávy je účelem zákona o urychlení výstavby zjednodušit a uspišit jednání o majetkoprávním vypořádání s vlastníky nemovitostí dotčených výstavbou, jakož i racionalizace příslušných správních řízení, při maximálním zachování oprávněných zájmů vlastníků dotčených nemovitostí i třetích osob. Stát totiž potřebuje právní nástroj k tomu, aby získal v co nejkratším časovém úseku pozemky a potřebná povolení pro realizaci veřejně prospěšné stavby veřejné infrastruktury – zde pozemních komunikací. Podávání opravných prostředků proti rozhodnutím ze strany účastníků řízení má přitom velmi podstatný časový dopad. Ten je reflektován právě zakotvením řady lhůt, jejichž délky jsou v porovnání s lhůtami podle obecných právních předpisů kratší. Výše uvedené zdůvodnění úmyslu zákonodárce akceptoval rovněž Ústavní soud, a to například ve svém usnesení ze dne 30. 7. 2013, sp. zn. II. ÚS 3951/12 (v kontextu namítaného porušení práva

na spravedlivý proces zakotvením pouhé patnáctidenní lhůty k podání žaloby proti výroku o výši náhrady za vyvlastnění).

Vyústěním takto pojaté koncepce zákona o urychlení výstavby je mj. i to, že pro splnění podmínky přípustnosti vyvlastnění podle ustanovení § 3 tohoto zákona postačuje doručení návrhu smlouvy na získání potřebných práv na některou z tam uvedených adres stávajícího vlastníka. Odpověď na otázku, zda lze výše uvedené ustanovení vykládat tak, že budoucímu vyvlastniteli fakticky umožňuje zaslat dosavadnímu vlastníku jakýkoli návrh kupní smlouvy, tedy i návrh, který neobsahuje podstatné a nezbytné náležitosti smlouvy k tomu, aby vůbec mohla být uzavřena, však musí být, při vědomí ústavních kautel vyplývajících z čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, odmítnut. Tomu ostatně svědčí i obsah důvodové zprávy k zákonu č. 405/2012, kterým se mění mj. zákon o vyvlastnění a zákon o urychlení výstavby, kde se k dosavadní právní úpravě (tj. k § 5 zákona o vyvlastnění a k § 3 zákona o urychlení výstavby) uvádí, že: „*[d]ůraz je položen na povinnost vyvlastnitelů získat práva potřebná k dosažení účelu vyvlastnění dohodou, a to na základě návrhu příslušné smlouvy, která musí obsahovat vždy základní náležitosti dané občanským zákoníkem, včetně geometrického plánu, je-li vyvlastněním postižena pouze část pozemku. Nově jsou navrženy povinné přílohy k návrhu smlouvy, znalecký posudek a informace o účelu vyvlastnění.*“. Nelze nicméně přehlédnout, že ani jeden z výše zmíněných předpisů explicitně nezakládá budoucímu vyvlastniteli povinnost doručit původnímu vlastníku návrh smlouvy uvedených kvalit, a dokonce, ve znění účinném do 31. 1. 2013 (tj. ve znění rozhodném pro souzenou věc), ani povinnost zjistit výši tržní ceny obvyklé v daném místě a čase formou znaleckého posudku.

Jestliže tedy právní úprava účinná v době předložení návrhu na smluvní získání nemovitostí explicitně neukládala budoucímu vyvlastniteli navrhnout budoucímu vyvlastňovanému obvyklou kupní cenu, podloženou znaleckým posudkem, je třeba zabývat se tím, do jaké míry poskytovala tato úprava stávajícímu vlastníku (tedy budoucímu vyvlastňovanému) skutečně efektivní právní nástroje pro situaci, kdy nabytí (lhůstojno, z jakého důvodu) přesvědčení, že nabídnutá kupní cena neodráží cenu obvyklou v daném místě a čase a že právě z tohoto důvodu po něm nelze oprávněně požadovat, aby návrh kupní smlouvy akceptoval. Z dikce § 3 zákona o urychlení výstavby totiž nelze dovodit, že by mezi původním vlastníkem a budoucím vyvlastnitelem mělo proběhnout vyjednávání o smluvních podmínkách (zde o výši kupní ceny), neboť § 3 odst. 6 zákona o urychlení výstavby předpokládal, že pokud nedojde k uzavření dohody do 60 dnů (není-li sjednána lhůta delší) ode dne doručení návrhu dohody, má se za to, že práva k pozemku nebo stavbě potřebná pro uskutečnění účelu vyvlastnění není možné dohodou získat. Ačkoli byl uvedený § 3 odst. 6 zákona o urychlení výstavby konstruován jako právní domněnka vyvratitelná, v daném konkrétním případě není sporu o tom, že k dohodě mezi budoucím vyvlastnitelem a budoucím vyvlastňovaným skutečně nedošlo, neboť stěžovatelé usilovali především o to, aby budoucí vyvlastnitel odkoupil logistický areál celý, o což jmenovaný zájem neměl.

Z uvedeného ustanovení i z celkového kontextu zákona o urychlení výstavby a zákona o vyvlastnění vyplývá, že budoucí vyvlastnitel nebyl povinen přijmout změny svého návrhu přeložené mu budoucím vyvlastňovaným, neboť se *de iure* jednalo o návrh nový (podle § 44 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, který byl platný a účinný ke dni podání návrhu na odkup pozemků od stěžovatelů, je přijetí návrhu, které obsahuje dodatky, výhrady, omezení nebo jiné změny, odmítnutím návrhu a považuje se za nový návrh), a podávání návrhů budoucím vyvlastňovaným směrem k budoucímu vyvlastniteli zmíněnými zákony předvídáno není. Lze tedy konstatovat, že v rozhodném období nedával zákon o vyvlastnění ani zákon o urychlení výstavby vlastníku nemovitosti, která měla být vyvlastněna, možnost činit efektivní kroky proti návrhu kupní smlouvy, který nepovažoval za „náležitý“. Původní vlastník tedy

pokračování

fakticky neměl jinou možnost, než návrh smlouvy jako celek přijmout (a tím se vyhnout zahájení expropriačního řízení), nebo jej odmítnout (respektive nepřijmout).

Uvedené ovšem neznamená, že rozhodná právní úprava neposkytovala stěžovatelům ochranu jejich vlastnictví v míře předvídané čl. 11 Listiny základních práv a svobod. Ačkoli fáze soukromoprávní kontraktace nedávala (a nedává) dosavadnímu vlastníku dostatek možností k aktivní negociaci, neodsuzuje ho bez dalšího ani do role pasivního percipienta vyvlastnitelovy vůle. Podle § 20 odst. 1 zákona o vyvlastnění, který se pro odejmutí nebo omezení práv k pozemkům nebo stavbám potřebným pro uskutečnění dopravní, vodní a energetické infrastruktury jako obecný předpis použije všude tam, kde zákon o urychlení výstavby nestanoví jinak (§ 3 odst. 1 zákona o urychlení výstavby), totiž platí, že se ve vyvlastňovacím řízení stanoví náhrada na základě znaleckého posudku vyhotoveného na žádost vyvlastňovaného, nebo znaleckého posudku vyhotoveného na žádost vyvlastnitelky, jestliže s tím vyvlastňovaný vyslovil souhlas. Současně nic nebrání vyvlastňovacímu úřadu, aby postupoval podle § 56 správního řádu, tedy aby sám, z vlastní iniciativy ustanovil znalce a uložil mu vypracování posudku, pokud po vyhodnocení znaleckých posudků pocházejících od vyvlastňovaného, respektive vyvlastnitelky (s nimiž počítá § 20 odst. 1 zákona o vyvlastnění) dojde k závěru, že nemohou být podkladem pro stanovení náhrady (srov. rozsudek tohoto soudu ze dne 1. 7. 2010, č. j. 7 Afs 50/2010 - 60). Ochrana práv vyvlastňovaného je tedy zajištěna v průběhu vyvlastňovacího řízení, a to sice jinými právními nástroji, avšak pro něj se stejnými právními důsledky.

Popsaným způsobem vyvlastňovací úřad postupoval, když usnesením ze dne 25. 5. 2012, č. j. SU/4036/2012 Kc, ustanovil ve vyvlastňovacím řízení znalce Ing. Stanislava Vöfla, soudního znalce z oboru ekonomika – ceny a odhady – oceňování nemovitostí, neboť po zahájení vyvlastňovacího řízení projeví stěžovatelé jednoznačný nesouhlas se znaleckým posudkem znalce Josefa Roučky z 9. 5. 2012 (předloženým budoucím vyvlastnitelkem). Jelikož není pochyb o tom, že vyjádření explicitního nesouhlasu v tomto případě znamená totéž, co nevyjádření souhlasu, a jelikož stěžovatelé sami žádný, z vlastního podnětu vypracovaný, znalecký posudek ve vyvlastňovacím řízení nepředložili, postupoval vyvlastňovací úřad správně, když pro tyto účely sám ustanovil znalce a při stanovení výše náhrady vycházel z jím vypracovaného znaleckého posudku. Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že stěžovatelé podali proti usnesení o ustanovení znalce odvolání, v němž se omezili jen na námitky týkající se vzdálenosti sídla znalce od oceňovaných pozemků a absenci jakéhokoli vyjádření k jejich návrhům na odkoupení celého logistického areálu v napadeném usnesení; toto odvolání však žalovaný jako nepřipustné zamítl. Výše uvedeným postupem tedy bylo stěžovatelům umožněno polemizovat s výší ceny, kterou uvedl budoucí vyvlastnitel ve svém návrhu podle § 3 odst. 2 zákona o urychlení výstavby, a proto uzavřel-li krajský soud, že práva stěžovatelů byla ochráněna v průběhu vyvlastňovacího řízení tím, že vyvlastňovací úřad sám ze své iniciativy opatřil posudek o ceně obvyklé v daném místě a čase, rozhodl v souladu se zákonem.

Další kasační námitky, podřaditelné svým obsahem pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., se týkají výhrad ke geometrickému plánu ze dne 9. 12. 2009, č. 303/2009. Podstatou uvedeného kasačního důvodu jsou dvě oddělitelné, přesto však vzájemně související námitky: stěžovatelé v první řadě upozorňují, že podkladem pro vydání tohoto geometrického plánu nebylo rozhodnutí stavebního úřadu o dělení pozemků podle § 82 stavebního zákona, na druhém místě namítají, že se tento geometrický plán nestal podkladem pro územní rozhodnutí ze dne 7. 1. 2011, č. j. SU/8381/2009 Bou, ač se jím s přihlédnutím k časovému sledu událostí stát měl a mohl. Z uvedeného důvodu neměla být stěžovatelům až do okamžiku vydání prvostupňového rozhodnutí o vyvlastnění známa přesná lokalizace pozemků, které měly být vyvlastněním dotčeny, a tudíž jim neměl být znám ani účel a rozsah vyvlastnění (§ 3 odst. 1, § 4 odst. 1 zákona o vyvlastnění). Stěžovatelé přitom vyslovují domněnku,

že pochybení posledně zmiňované patrně mělo příčinu v pochybení prvním. Nadto, zdůrazňuje-li sám vyvlastňovací úřad ve svém rozhodnutí, že právním titulem pro vyvlastnění může být v případě veřejně prospěšné stavby dálnice výhradně pravomocné územní rozhodnutí, pak rozhodnutí o vyvlastnění v případě parcel č. 486/51 a 486/52 takovou oporu v územním rozhodnutí nemá.

Nejvyšší správní soud nejprve uvádí, že podle nyní účinného znění § 5 odst. 3 zákona o vyvlastnění je nedílnou součástí návrhu smlouvy (§ 5 odst. 1 zákona o vyvlastnění, § 3 odst. 2 zákona o urychlení výstavby), jejímž předmětem má být část pozemku, také geometrický plán, který tuto část pozemku vymezuje. Fakt, že předchozí úprava (účinná v době návrhu budoucího vyvlastnítele na odkup pozemků i v době následně vedeného vyvlastňovacího řízení) takový výslovný požadavek neobsahovala, na potřebě geometrického vymezení části pozemku určeného pro možné vyvlastnění nemůže mít vliv. Z povahy věci je zřejmé, že má-li případnému vyvlastnění podléhat pouze část pozemku, musí být dostatečně identifikována, přičemž standardním nástrojem je v takovém případě právě geometrický plán. Krajský soud v souvislosti s geometrickým plánem správně konstatoval, že v době vydání (změny) územního rozhodnutí o umístění stavby dálnice D3 (leden 2011) nebyl geometrický plán ještě do katastru nemovitostí promítnut, ač k jeho vyhotovení došlo již v prosinci roku 2009. Není tedy důvod zpochybňovat tvrzení stěžovatelů, kteří se podle svých slov o rozdělení pozemků parc. č. 486/22 a 486/23 dozvěděli až z přípisu Katastrálního úřadu pro Jihočeský kraj, katastrálního pracoviště České Budějovice ze dne 3. 10. 2011, č. j. V-8845/2011 (s právními účinky vkladu k 27. 9. 2011). Nelze s nimi však souhlasit, tvrdí-li, že jim až do okamžiku vydání rozhodnutí o vyvlastnění nebyl znám rozsah a účel vyvlastnění.

Zdejší soud ve shodě s krajským soudem v tomto svém závěru vychází především z předpokladu, že parcela č. 486/51 byla původně součástí parcely č. 486/22 a parcela č. 486/52 součástí parcely č. 486/23; parcela č. 486/22 i parcela č. 486/23 (společně s parcelou č. 474/55) byly výslovně zmíněny na straně druhé územního rozhodnutí. Součástí územního rozhodnutí byl rovněž „*Výkres součas. stavu území příl. 4 část B*“, který názorně zobrazuje umístění dálnice v terénu, a tím informace uvedené v územním rozhodnutí upřesňuje. Nejpozději v únoru roku 2012, kdy byl stěžovatelům doručen návrh kupní smlouvy (jakožto předzvěst možného zahájení vyvlastňovacího řízení), opírající se o uvedený geometrický plán z prosince roku 2009, stěžovatelé o rozsahu vyvlastnění již rozumně pochybovat nemohli; to vše rovněž v nepřehlédnutelném kontextu se sdělením příslušného katastrálního úřadu o rozdělení pozemků parc. č. 486/22 a 486/23, které, jak stěžovatelé uvádějí, obdrželi v říjnu roku 2011. Z uvedeného důvodu nemohli stěžovatelé nabýt rozumných pochyb o tom, kterých pozemkových parcel (a v jakém rozsahu) se může vyvlastnění týkat.

Nadto, faktické zmenšení rozsahu vyvlastnění oproti původnímu předpokladu nijak nekoliduje (a naopak plně odpovídá) zásadě vyjádřené v ustanovení § 4 odst. 1 zákona o vyvlastnění, podle něhož lze vyvlastnění provést jen v rozsahu, který je nezbytný k dosažení účelu vyvlastnění stanovenému zvláštním zákonem. Jinými slovy, skutečnost, že budoucí vyvlastnitel dospěl k názoru, že pro výstavbu předmětného úseku dálnice D3 není (s přihlédnutím k situačnímu výkresu) nezbytné vyvlastnění celých pozemků parc. č. 486/22 a 486/23, nýbrž že k tomuto účelu postačuje vyvlastnění jen jejich marginálních částí (což také promítl nejen do návrhu kupní smlouvy doručené stěžovatelům v únoru roku 2012, jehož součástí byl rovněž sporný geometrický plán z prosince roku 2009), ale rovněž do žádosti o zahájení vyvlastňovacího řízení z května roku 2012, nelze ani v nejmenším hodnotit jako zásah do veřejných subjektivních práv stěžovatelů, či jako důkaz toho, že vyvlastnění nemělo v územním rozhodnutí náležitou oporu.

pokračování

Pro úplnost lze dodat, že podle § 3 odst. 2 zákona o vyvlastnění platí, že sleduje-li se vyvlastněním provedení změny ve využití nebo prostorovém uspořádání území, včetně umístování staveb a jejich změn, lze je provést, jen jestliže je to v souladu s cíli a úkoly územního plánování. Taktéž z § 170 odst. 1 písm. a) stavebního zákona vyplývá, že práva k pozemkům a stavbám, potřebná pro uskutečnění staveb nebo jiných veřejně prospěšných opatření podle tohoto zákona, lze odejmout nebo omezit, jsou-li vymezeny ve vydané územně plánovací dokumentaci a jde-li o veřejně prospěšnou stavbu dopravní a technické infrastruktury, včetně plochy nezbytné k zajištění její výstavby a řádného užívání pro stanovený účel. Tyto obecné požadavky pak nacházejí svůj odraz v územním rozhodnutí, které konkretizuje, jak bude v realitě daná veřejně prospěšná stavba nakonec umístěna. Stěžovatelé přitom nenamítali, že by toto územní rozhodnutí s územně plánovací dokumentací (potažmo s veřejným zájmem na umístění dálnice na dotčených pozemcích) kolidovalo.

Konečně, i pokud jde o namítanou vadu geometrického plánu, která má spočívat v absenci souhlasu stavebního úřadu s rozdělením pozemků podle § 82 stavebního zákona, případně v nedodržení jiného obligatorního postupu pro jeho přijetí a promítnutí v katastru nemovitostí, nezbyvá, než dát plně za pravdu krajskému soudu v tom, že v řízení o vyvlastnění není vyvlastňovací úřad oprávněn se těmito otázkami zabývat; ze stejného důvodu se touto otázkou nemohl v daném řízení zabývat ani krajský soud. Rozdělení dotčených pozemkových parcel č. 486/22 a 486/23, ať se již stalo na podkladě jakéhokoli právního titulu, bylo v době zaslání návrhu kupní smlouvy stěžovatelům (a tedy i v době podání návrhu na zahájení vyvlastňovacího řízení) již promítnuto do katastru nemovitostí (na podkladě již výše zmíněného vkladového řízení sp. zn. V-8845/2011, zahájeného v srpnu roku 2011), a proto vyvlastňovacímu úřadu nezbyvalo, než z takto evidovaného stavu vycházet. To vše s opětovným připomenutím zásad proporcionality a minimalizace zásahu do vlastnických práv vyvlastňovaných subjektů tak, jak jsou zakotveny v § 4 odst. 1 zákona o vyvlastnění.

Konečně, pokud jde o poslední skupinu kasačních námitek, týkající se možnosti přístupu stěžovatelů do jejich logistického areálu po vyvlastnění pozemků č. 474/55, 486/51 a 486/52, považuje Nejvyšší správní soud za vhodné se nejprve k této otázce vyjádřit obecně. Z informací, které uvedli stěžovatelé v kasační stížnosti, Nejvyššímu správnímu soudu vyplynulo, že původní přístup k pozemkům, které nyní tvoří jejich logistický areál, byl zajištěn po komunikaci spojující obce Úsilné a Hůry; ta však byla v roce 1999, v návaznosti na výstavbu přeložky silnice I/34 Budějovice – Lišov, 1. a 2. úsek, zrušena. V průběhu let 2003 a 2004 stěžovatelé koupili (respektive částečně dlouhodobě pronajali) v předmětné lokalitě pozemky a vybudovali na nich logistický areál. Je tedy zřejmé, že v této době již silnice spojující obce Úsilné a Hůry několik let neexistovala, a tudíž přístup k logistickému areálu tímto způsobem již nebyl možný ani hypoteticky.

Vychází-li zdejší soud z ustanovení § 4 odst. 2 vyhlášky č. 132/1998 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení stavebního zákona [rozuměj zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), který byl platný a účinný v době, kdy stěžovatelé logistický areál vybudovali], podle něhož se v podmínkách pro umístění stavby stanoví mj. požadavky na napojení stavby na pozemní komunikaci, pak v té době musel nutně existovat jiný přístup k nynějšímu logistickému areálu (neboť jinak by jeho stavba nemohla být povolena). Této domněnce ostatně svědčí obsah kasační stížnosti, neboť z něj vyplývá, že přístup (příjezd) do logistického areálu byl zajištěn po (zřejmě účelové) komunikaci na pozemku parc. č. 479/1 v katastrálním území Hůry, jež se napojuje na místní komunikaci ústící v obci Hůry (do silnice třetí třídy č. 10577 – pozn. NSS), a to do doby, než obec Hůry zavedla opatřením obecné povahy zákaz průjezdu obcí vozidly o hmotnosti vyšší než 5 tun. V tomto směru Nejvyšší správní soud poznamenává, že stěžovatelé blíže nespecifikují, o jaké opatření obecné povahy se mělo jednat

(zda šlo například o územní plán nebo o umístění dopravní značky) a z jaké doby, což ovlivňuje i míru podrobnosti, v jaké se k této námitce může zdejší soud vyjádřit. Podstatné ovšem je, že pokud stěžovatelé s tímto dopravním omezením nesouhlasili, měli svá práva hájit v řízení před správním soudem, a to v řízení o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části (101a an. s. ř. s.), které bylo do s. ř. s. zavedeno s účinností od 19. 9. 2005. Pokud tak neučinili, případně nebyli-li v tomto řízení úspěšní, nezbývá jim než uvedené opatření obecné povahy respektovat. Naproti tomu, pokud je průjezd obcí Hůry pro vysokotonážní vozidla omezen nikoli opatřením obecné povahy, ale jiným, nicméně právními předpisy neaprobovaným způsobem, nabízí se otázka, zda se jedná o pravidlo, jež jsou stěžovatelé povinni dodržovat.

Stěžovatelé dále uvádí, že právě v reakci na popsání opatření obecné povahy vybudovali (společně se společností HVN Logistic, s. r. o.) na vlastní náklad příjezdovou komunikaci na pozemku parc. č. 474/55 (toho času ve vlastnictví stěžovatelů, s právem věcného břemene chůze a jízdy ve prospěch společnosti HVN Logistic, s. r. o.), na pozemku parc. č. 397/142 (silnice I/34, ve vlastnictví České republiky, s příslušností hospodařit ve prospěch Ředitelství silnic a dálnic ČR), a konečně na pozemcích parc. č. 474/141, 474/143, 474/144 (toho času ve vlastnictví společnosti HVN Logistic, s. r. o.), vše v k. ú. Hůry. Rozhodnutím Magistrátu města České Budějovice ze dne 5. 9. 2012, č. j. ODaSH/6552a/12/St, bylo nicméně vlastníku stavby (jímž je společnost HVN Logistic, s. r. o.) nařízeno její odstranění; důvodem bylo provedení stavby bez stavebního povolení a současně, ve vztahu k parcele č. 397/142 (silnice I/34), i absence souhlasného stanoviska Ředitelství silnic a dálnic ČR, jakožto silničního správního úřadu. Krajský soud však, podle slov stěžovatelů, z tohoto rozhodnutí vycházel i přesto, že zmíněné řízení o odstranění stavby dosud nebylo skončeno.

Na vytýkaném postupu krajského soudu Nejvyšší správní soud neshledává nic nesprávného. Není totiž sporu o tom, že shora zmiňovaná stavba příjezdové komunikace byla postavena bez stavebního povolení (jinak by ostatně ani neexistoval důvod pro podání žádosti o její dodatečné povolení); nic na tom nemůže změnit ani zmínka stěžovatelů, že „v řízení před správním orgánem doložili kladná vyjádření vyvlastnítele i obce Hůry s jejím zřízením“. Ze všech výše uvedených skutečností vyplývá, že ač se stěžovatelé snaží stavbu příjezdové komunikace zlegalizovat, náprava dosud zjednána nebyla a jde (respektive minimálně v době rozhodování žalovaného šlo) o stavbu nelegální, jejíž užívání nemůže požívat právní ochrany. Z uvedeného důvodu se zdejší soud plně ztotožňuje se shrnující poznámkou krajského soudu, že nemožnost příjezdu stěžovatelů do logistického areálu není důsledkem vyvlastnění, ale okolností jiných, které v něm nemají původ a ani jinak s ním nesouvisí, a proto tento fakt nemůže ze své povahy založit argument způsobitý zvrátit účinky rozhodnutí o vyvlastnění. Z protiprávního stavu, který tíží přístup k logistickému areálu po přípojovací komunikaci na parcele č. 474/55 a jehož byli stěžovatelé strůjci, nemohou ani v nejmenším těžit ve vyvlastňovacím řízení.

Pouze zcela na okraj lze zmínit fakt, že z hlediska právního postavení stěžovatelů je relevantní pouze ta část komunikace, která se nachází na pozemku parc. č. 474/55. Právě ten je předmětem vyvlastnění a právě na něm se nachází nepovolený sjezd ze silnice I/34. Jak již bylo naznačeno výše, souhlas s napojením na silnici první třídy může udělit pouze její vlastník, jímž je podle § 9 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích stát (respektive jeho organizační složka příslušná k hospodaření; zde Ředitelství silnic a dálnic ČR). S ohledem na to, že Ředitelství silnic a dálnic ČR má v tomto vyvlastňovacím řízení postavení vyvlastnítele a jelikož se okolnosti vyvlastňovacího řízení bezprostředně dotýkají i řízení o žádosti o dodatečné stavební povolení, je zcela nepravděpodobné, že by dodatečný souhlas k připojení nelegálně postavené příjezdové komunikace na silnici první třídy udělilo.

pokračování

Zbývá dodat, že odvozují-li stěžovatelé soulad připojovací komunikace s právními předpisy z faktu, že byla zanesena do kategorie „účelových komunikací“ v pasportu obce Hůry, pak je tato úvaha mylná, neboť záznam v pasportu místních komunikací má ryze evidenční charakter a nejenže nezakládá právní status dané komunikace, ale současně ani nepresumuje, že komunikace vznikla za splnění všech požadavků kladených příslušnými právními předpisy.

Se zřetelem ke všemu výše uvedenému lze konstatovat, že krajský soud zamítl žalobu důvodně, neboť žalobní námítky stěžovatelů nebyly opodstatněné. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s., *in fine* zamítl.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto na základě § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelé nebyli v řízení o kasační stížnosti úspěšní, a nemají proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v tomto řízení žádné náklady převyšující náklady běžné administrativní činnosti nevznikly, a proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. července 2015

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu